

Masarykova univerzita
Fakulta sociálních studií
Katedra psychologie

PSY117 Statistická analýza dat

Popularizace statistiky v médiích

Radovan Malachta

UČO: 405351

Obor: Psychologie - Politologie

Imatrikulační ročník: 2012

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Brno

23.5.2013

Má rodinné prostředí vliv na kouření a pití alkoholu dětí?

Jan Sebastian Novotný a Petr Okrajek provedli formou dotazníku v rámci mezinárodní dlouhodobé studie výzkum u 1635 patnáctiletých adolescentů, zda na jejich rizikové chování mají vliv vybrané charakteristiky rodinného prostředí. Respondenty byli rovněž rodiče dětí a ošetřující lékař. Podle autorů vliv rodinného prostředí může mít důsledky na osobnost dítěte i na jeho vývoj v pozdějším dospělém věku. Vzhledem k neustále se vyvíjející společnosti roste počet případů rizikového chování dospívajících, ale u některých typů se snižuje věková hranice. Autoři výzkumu se zaměřili na vnímanou důležitost rodiny a všech jejích charakteristik pro vývoj dítěte a na nastavení sběru informací od poměrně úzkého vzorku respondentů – od rodičů a dětí, a nikoliv od vrstevníků, kteří mají na rizikové chování jedince rovněž vliv.

Zajímali se o následující charakteristiky: kouření a užívání alkoholu rodiči, konflikty rodiče s dítětem, zaměstnání rodičů a míra jejich zaměstnanosti, dlouhodobé nemoci rodičů a funkčnost rodiny. V rámci výzkumu stanovili jako rizikového chování kouření, požívání alkoholu, nelegálních drog, psychoaktivních hub, čichání těkavých látek, záškoláctví a agresivní chování.

Bylo prokázáno, že lze pozorovat vztah mezi kuřáctvím jednoho z rodičů a kouřením dítěte. Ukázalo se (viz tabulka), že 52% dětí kouří také, pokud si cigaretu dopřejí oba rodiče, naopak pokud žádný rodič nekouří, tak 66 % dětí je rovněž nekuřáky. Nejvyšší procento dětí, které kouří, se objevuje u rodičů, kteří vykouří 10-19 cigaret denně. Projevuje se zde patrně vliv modelového chování a přejímání zažívaných vzorců chování. Naopak u užívání alkoholu nebyly prokázány žádné přímé signifikantní souvislosti s projevy rizikového chování dítěte

zřejmě proto, že alkohol je rodiči více skrýván, není dítěti často na očích jako cigarety.

Dítě se chová rizikověji i tehdy, když má sníženou možnost kontaktu s rodičem, konkrétně s matkou (míra zaměstnanosti matky, hospitalizace). Pokud matka pracuje v noci či o víkendech, dítě popíjí alkohol v 76% případech, pokud matka nepracuje v uvedených termínech, tak její dítě konzumuje alkohol asi v 71% případech. Rozdíly se nemusejí zdát tak velké, ale pokud uvážíme skutečnost, že jeden ročník adolescentů čítá v naší republice asi 100 000 jedinců, tak pětiprocentní rozdíl dělá zhruba 5000 osob. Navíc se ukázalo, že pokud je matka nezaměstnaná, její dítě je více agresivnější. Byla-li matka hospitalizovaná, dítě se rizikově chová, co se týče konzumace alkoholu v 77% a chová se agresivněji ve 20%, nebyla-li matka hospitalizovaná, dítě pilo alkohol v 71% a v 15% projevovalo agresivní chování. U ostatních sledovaných charakteristik rozdíly nebyly tak markantní.

Pokud chcete, aby se Váš dospívající nechoval rizikově, nekuřte – alespoň ne před ním. Rizikové chování také snížíte tím, že budete s dítětem více v kontaktu – nepracujte o víkendech a přes noc – budete tak mít možnost větší kontroly chování svého adolescenta a možnost komunikovat s ním o tomto chování.

Vztah kouření obou rodičů a dítěte (v %)

Kouření dítěte	Kouření rodičů		
	Oba	Jeden	Žádný
Ano	52	47	33,6
Ne	48	53	66,4

Novotný, J.S. & Okrajek, P. (2012). Vliv vybraných charakteristik rodinného prostředí na rizikové chování 15letých adolescentů. *Elektronický časopis ČMPS*, 6 (2), 9-21. Staženo 19.4.2013 z

https://is.muni.cz/auth/el/1423/jaro2013/PSY117/39725643/Novotny__Okrajek_2012.pdf?studium=623479

U kouření vám interpretace stále chybí. Ale alespoň pokus u toho alkoholu chválím. Opravu přijímám. 10b